

Când așchiile artei nu sar departe de pom

„Eu nu fac decât să râd sau să plâng“, recunoștea, cu un oftat de nemulțumire la adresa emotivității sale excesive (dar și cu o anume autoironie), actrița Emilia Popescu. Greșea. Adevărul e că aparițiile sale scenice îi fac pe alții, pe spectatori, să râdă sau să se emoționeze, așa cum îi manipulează harul ei artistic. Temperamentul vulcanic. Umorel ei inteligent strunit. Și, de ce nu, feminitatea sa juvenil-dragălașă. O cunoașteți: adorabila parteneră a lui Ștefan Bănică jr. - de teatru, de televiziune (și-mi pare rău că nu pot spune „și de film“, pentru că cinematografia nu a știut să profite de talentul ei pe cât ar fi meritat). Obrăjor rotund, ochii mari, rotunzi, chiar și siluetă ușor rotunjoară, zâmbet simpatic: perfect pentru comedie. Dar în „Marlene“, unde a intrat-o pe Marlene Dietrich - femeia fatală, Îngerul albastru - și i-a cântat melodiile, și-a scos la purtare forța dramatică, muzicalitatea și glasul îndelung lucrat.

A fost ziua ei de naștere (nu întrebați niciodată o femeie câți ani împlinesc!) și am stat neclintiti, timp de trei ceasuri și jumătate, în fața televizorului, să-i urmăm sărbătorirea pusă la cale - într-o „Duminică în familie“ - de „Antena 1“. Recunosc: am râs și ne-am emoționat, așa cum și când și-a dorit ea, fără să fi existat vreo adiere de melodramă, cum se poartă acum la tele-divertismente! Și așa cum ne-a instrumentat și amfitrioana seriei, Mihaela Rădulescu. Tele-gazdă primejdioasă (dar „extraordinară“, ca să folosesc superamabilul ei tic verbal), ce scoate de la oaspeții ei totul (ba și ceva în plus) și le pune pe tapet; nu numai talentul, ci și firea,

caracterul, biografia, nimic nu scapă din mâna tele-realizatoarei al cărei debit verbal poate fi invidiat de orice politician al țării, darmita de colegii ei... „Lăsați orice secret, voi ce pășiți pe acest platou“ ar trebui să scrie la intrare, iar la ieșire - un patetic „Vivat, crescat, floreat“ celui ce a scăpat învingător din „storcătorul de talente“ care este „Tele-femeia anului 2006“.

Am aflat, prin urmare, nu numai cât de emotivă, ci și cât de modestă și statornică este Emilia, familistă convinsă și fără recreație, stând de zeci de ani în același bloc din Drumul Taberei și având același soț de peste 18 ani: Ionuț Ștefănescu, cu doctorat în muzică și flautist la Filarmonică, de care a venit însoțită - să-i simtă umărul alături, să-i potolească tracul, să o acompanieze muzical. Am aflat din nou că așchiile

nu sar departe de pomul nobil: actrița este fiica regretatului actor comic de operetă Emil Popescu și a cunoscutei coregrafe Malu Iosif, colaboratoare importantă la spectacolele lui Dan Puric și - surpriză, surpriză pentru cine nu știa - nepoată a lui Iosif Iser, celebrul pictor româno-evreu al secolului trecut, ea, Emilia, fiindu-i, deci, strănepoată. Și iată că genele benefice ale acestui arbore genealogic s-au plimbat nu numai de la părinți la fiică, ci au sărit și de la stră-unchi la strănepoată: Măriuca, fiica adolescentă a Emiliei și a lui Ionuț, a moștenit, pare-se, harul pictural al marelui pictor, realizând de copilă expoziții (în hotul Teatrului de Comedie, de pildă) și și-ar fi însoțit și aici părinții, cu lucrările ei cu tot, dacă o gripă rea nu ar fi reținut-o acasă (regrete, o lacrimă și, bineînțeles, un oftat matern).

Pe platou, Emilia nu s-a zgărcit deloc, ne-a oferit tot ce așteptam de la ea. A cântat. A dansat. A jucat momente din spectacolele ei. A conversat spiritual. Dar nu aici a fost surpriza. „Doamnă profesora Olga Tudorache, dacă nu am fost bine, să nu mă certați - s-a adresat ea, rugător, prin micul ecran, maestrului ei, aflată acasă. Vă rog să mă lăudați și dvs., dacă m-ați plăcut, imi plac la nebunie laudele“, le-a comunicat și telespectatorilor. Să auzi și să nu crezi: o actriță atât de miruită și cu atâtea succese, să fie atât de modestă și să aibă atâtea nevoie de confirmări! Într-o lume cu inflație de paranoici pe metru pătrat, în care mediocritățile se umflă în piele autolaudându-se, ca broscuolul din fabulă, și în care tepele și lauda de sine au ajuns să fie considerate arme de atac și condiții ale reușitei, vine o mare (cu adevărat mare) vedetă și-și mărturisește public nesiguranța de sine!

Nesiguranța care e de fapt simptomul nevoii de autoperfecționare, stimulul mersului mai departe și marca talentului autentic. Adevărul e că toți iubim complimentele - oameni suntem! -, dar avalanșa lor contrafăcută poate duce la schimbarea raportului de valori, la falsificarea lor. Cred că au avut multe de învățat vedetutele de-o zi și-o noapte și cei care le aruncă, inconștienți, pe cerul „starurilor“, dându-le iluzii și șanse nemeritate. A fost o mare lecție de adevăr artistic și uman această emisiune de așa-zis divertisment!

Sigur că au lăudat-o și firitisit-o pe Emilia Popescu mari personalități ale scenei românești - Radu Beligan, Stela Popescu, rectorul Florin Zamfirescu, actorul și directorul teatrului unde joacă ea în prezent, George Mihăiță, regizorul Alex. Darie. Iar Emilia ce să facă? Vorba ei: a plâns și a râs. Și a plâns din nou. Fără urmă de melodramă, repet. Doar emoție pură. Iar când și-a făcut bubuitoarea apariție seniorul Florin Piersic, cu farmecul și verbiajul său de nestăvilit, după ce și-a urcat întâi lui pe frunte virtuala coroană de rege al monoloagelor, iar Emiliei, peste breton, coroana de prințesă a comediei și a invitat-o la un dans (pe melodia „Stranger in the night“, cântată de actriță), vraja a fost împlinită: sentiment, grație, romantism, în epoca aceasta a erotismului sălbatic și mecanic! Vă îndoiți de faptul că întreg platoul și tot tele-publicul (feminin, mai ales) vibra de emoție? O singură persoană și-a stăpânit firea: Emilia. Juca un rol, trebuia să intre în joc profesionalismul și rațiunea. Căci vraja „Străinului din noapte“ se va relua, iar și iar, în spectacolul pe care cei doi actori minunați îl pregătesc, în regia maestrului Radu Beligan.

La mulți ani, Emilia! Și așteptăm să vedem cum va izbândi în viață rămurica Măriuca din trunchiul artistic numit Popescu - Ștefănescu - Iser.

SANDA FAUR

• „CULTURA“, din 1 martie, conține articole interesante, dintre care menționăm: „Stânga, ce este și cum să ne ferim de ea“, de Dan Ungurea („în România, comunismul a fost, în general, acceptat, spre deosebire de Polonia și Ungaria“), și „Televiziunea dăunează grav ierarhiei valorilor“, de Felicia Antip (despre Becali, Dan Zamfirescu, noul său „camarad“, câteva alte personaje ce apar obsedant la TV, politicieni, avocați, psihologi, sociologi, regizori, care discută despre politică fără a cunoaște domeniul). În numărul din 8 martie, editorialul lui Augustin Buzura, „Idoli mici, dar providențiali“. George Maior (nume cunoscut în unele cercuri) semnează articolul „Josef Joffa despre tentația imperială a Americii“. Gh. Buzatu (fost deputat P.R.M.) scrie despre istoriografia românească, iar Alex. Cistelean despre „Actualitatea lui Marx“ („Marx nu s-ar recunoaște, astăzi, marxist“). Aflăm că poetul Serghei Esenin se considera „mai la stânga“ decât partidul comunist, de aceea nu a fost membru al acestuia. Derrida a analizat cu atenție marxismul. Mai scriu, pe aceeași temă, câțiva analiști români, una dintre concluzii fiind că „globalizarea“ de azi este apropiată de concepția internaționalistă a lui Marx, căruia nu i se pot imputa toate fenomenele negative din secolul XX (totalitarism, războaie). Felicia Antip continuă acțiunea (cu minime șanse, din păcate) de „igienizare“ a emisiunilor TV, amintind de Victor Roncea, fost „locotenent“ al lui Marian Munteanu la fosta „Mișcare“, de Dan Pavel și „pupila“ său, Gigi Becali, care-i admiră pe Moța și Marin, „eroii legionari“, de Dan Diaconescu, cu emisiunile sale insalubre etc. În numărul din 15 martie, se reia tema: „Marx posedă Occidentul“ (Bogdan Ducă, Teodora Dumitru). Acum analiza pare mai superficială: marxismul este privit absolutamente în culori negre, or, se știe, maniheismul este un exces. Victoria Anghescu scrie despre Margareta Sterian (110 ani de la naștere).

• În „ROMÂNIA LITERARĂ“, nr. 9/9 martie, Daniel Enache scrie despre „Gărgăunii (Supraviețuirile 5)“, de Radu Cosașu (Editura PRO, 2006). Criticul îl numește pe Cosașu: „un Proust al comunismului românesc“, diferențindu-l de Babel. Remarcabilă cronică-eșeu. Elisabeta Lăsconi recenzează romanul de succes „Istoria iubirii“, de Nicole Krauss, personajul central fiind un bătrân evreu din New York, dar narațiunea cuprinde trei destine separate. Cartea a fost elogiată și de Dan C. Mihăilescu la emisiunea sa TV. Gh. Grigurcu scrie despre Lucian Raicu (un serial). Mihai Zamfirescu se referă la „accidentele de pe parcurs“ ale lui Mircea Eliade (cu ocazia centenarului acestuia), la criticii din Occident ai lui Eliade, numindu-i „deliranți marxistoizi întârziți, care fac acum legea“ (sic!). Mircea Mihăieș scrie despre poziția comună a P.N.L., P.R.M., P.S.D., P.C. împotriva intelectualilor care se exprimă în favoarea președintelui țării și pentru continuarea reformelor. Sorin Lavric ni-l aduce în atenție pe fizicianul american Richard Feynman („Șase lecții ușoare“, Ed. Humanitas, 2007). Geo Șerban prezintă pagini din „Jurnalul“ Mariei Banuș.

• „OBSERVATOR CULTURAL“, din 1 martie, ne oferă un editorial semnat de Liviu Ornea, cu accente acute și bine puse pe nume ca „Alcibiade“ de la „România Mare“, unii ziarști de la „Ziua“ (Roncea, Hoandă), „becalioțul“ Dan Pavel, Buduca „în derapaj“, dar și analiști politici serioși. Lăudabilă este precizarea din revistă că Zigu Ornea, calomniat de „anonimul“ Ion Spânu, nu a fost colaborator al Securității. Există o „tehnică“ a „înmulțirii“ colaboratorilor, pentru a „apăra“ alți reali colaboratori. În numărul din 8 martie, aflăm că filmele lui Radu Gabrea, „Rumenye, Rumenye“ (premiat și de U.C.I.N.), „Itzic Manger“ și „Moștenirea lui Goldfaden“, au ajuns la un festival din Belgia. Profesorul Paul

Cornea a fost distins cu Premiul pentru critică literară al revistei „Observator cultural“. Iulia Deleanu este prezentă cu un reportaj despre Târgul de Carte de la Ierusalim (februarie 2007).

• „CONTEMPORANUL - IDEEA EUROPEANĂ“, nr. 2/2007. Nicolae Breban semnează articolul „Trei erori“ (pe care le numește: mișcarea legionară, alianța cu Hitler, național-comunismul). Demn de toată admirația acest demers. Din păcate, unii nu văd astfel lucrurile, chiar istorici de profesie. Despre premii și debuturi scrie, cu amărăciune (și talent), Magda Ursache. Mai citim: Nicolae Balotă - „Arta lecturii“, Aura Christi - „Religia viului“, B. Marian despre Petre Solomon, Hermann Cohen; Dana Duma despre „Revizorul“, de Gogol, la Teatrul de Comedie, și „Elizaveta Bam“, de Daniil Harms, la „Bulandra“. Laura Bândilă înregistrează un dialog cu David Esrig (n. 1935, la Haifa), cunoscut ca regizor în România, stabilit apoi în Germania. Andrei Fischeș (n. 1940, Turda), stabilit în Israel, semnează un ciclu de poeme pline de prospețime. Ionel Necula revine la Emil Cioran, care afirma că filosofia modernă este o „activitate de cabinet“, nu mai este „peripatetică“, precum

DIN PRESA CULTURALĂ MARTIE 2007

era la antici; de asemenea, neantul este o alternativă a Divinității. Mai citim despre „Jurnalul“ lui Rilke (notăm aici că Rilke avea ascendenți evrei, dar el nu a comentat acest fapt).

• În „ROMÂNIA LIBERĂ“, din 13 martie, la pagina „Arte“, Elena Vlăduțescu publică un interviu cu directorul Cinematecilor din Ierusalim, criticul de film, Costel Safirman, originar din România.

• În „ADEVĂRUL LITERAR ȘI ARTISTIC“, din 7 martie, Marius Vasileanu semnează „Becalizarea sans frontiere“. De citit și de reținut.

• REVISTA „22“, din 13 martie, face reclamă unei cărți, „Evreul din Linz“ (Editura Nemira), în text afirmându-se că „fără Wittgensteini, n-am fi avut un Hitler“ (cuvintele aparțin autorului cărții, Kimberley Cornish). A se reține pluralul „Wittgensteini“. Mai ușor cu reclama... pe scări, exprimarea este ciudată.

• „IDEI ÎN DIALOG“, nr. 3/2007. Dan C. Mihăilescu scrie despre al patrulea volum de corespondență a lui Mircea Eliade, care, suntem conștienți, este interesant, pentru a înțelege o epocă și mentalitățile ei. Este uluitor cât de mult aprecia Eliade fondul iudaic al creștinismului, în ciuda ideilor politice ale istoricului religiilor. Ingenios este demersul lui Mihail Neamțu: „Eliade, Marx și opiumul religiilor“. Evident, Marx „pierde“. De fapt, este vorba

de criticile aduse de Al. Sahia, Belu Zilber, Miron Radu Paraschivescu lui Eliade, acuzat de a fi „purtător de idei fasciste“. Se făcea o confuzie de ambele părți, știința fiind, în fond, independentă de ideologie. S. Damian semnează „Biermann și Goma: paralele și secante“. Biermann este un intelectual evreu, fost disident în R.D.G.; Goma este ceea ce este - fost disident, actualmente în derută, credem. Care este secanta? H.R. Patapievici face o analiză pertinentă, de substanță, a liberalismului, care amintește de unele aserțiuni ale lui Karl Popper, Raymond Aron, Lévinas, Isaiah Berlin (teoreticieni ai libertății spiritului).

• „LUMEA“, nr. 3/2007. Marian Oprea se referă la o acțiune a C.I.A., de arestare a unui cleric musulman, ținut patru ani în detenție și eliberat, după ce a fost interogată și torturat. Cazul este real, iar intransigența editorialistului nu se dezmente niciodată, căci el este un acerb critic al politicii S.U.A. Revista salută ca pe un act „curajos“ achitarea „Lotului Antonescu“ de Curtea de Apel București. Complimentul vine, probabil, tot de la directorul revistei, o publicație cu un vechi prestigiu, dar departe de a fi imparțială. Ce mai citim în „Lumea“? Turcia respinge acuzația de genocid anti-aramean (1915-1917), „corectând“ cifra de 1,5 milioane de victime la 300.000-500.000. Tot genocid, nu? Procuratura din München a emis un ordin de arestare a unor agenți C.I.A.. Premierul francez regretă „lipsa de imaginație“ a comunității internaționale în poziția față de Iran. În Israel, un grup de rabini ultraortodocși au fost acuzați de instigare la omor. Zidul de separare a fost „împins“ în interiorul Cisjordaniei. Israelul achiziționează mii de bombe „inteligente“ din S.U.A.; Venezuela cumpără rachete rusești; Israelul se dotează cu roboți de tip „viespea bionică“ (fotografiază, ucide prin teleghidare). La rubrica „Actualitate“, redacția prezintă un text: „Holocaustul - o tragedie ce nu poate fi negată“, iar dedesubt, Gilad Atzmon - muzician născut în Israel, dar antisionist (bravos!) - semnează un text în care afirmă că Holocaustul devine o „armă ideologică“ împotriva Islamului, adică muzicianul cântă o melodie a lui Ahmadinejad, președintele Iranului. Natalia Vlas semnează un articol interesant despre credințe și politică în etapa actuală, cauze și efecte ale terorismului, războaielor locale. Boutros-Ghali, fost secretar general al O.N.U., propune o reformă a acestui for. Aflăm că P.N.G.-C.D., partidul lui Becali, a sponsorizat o masă rotundă despre creștinism în noua Europă (printre participanți: acad. Răzvan Theodorescu, Claudiu Iordache, Dan Puric, Mircea Micu, Victor Roncea și... evident, George Becali pe post de „profet“). Corneliu Vlad prezintă „planul Peters“ pentru Orientul Mijlociu (s-ar modifica, prin anexare, granițele Iordaniei, Libanului, ar dispărea Irakul, Arabia Saudită, iar Turcia ar pierde zona locuită de kurzi). O provocare, o dorință, cine știe? Autorul planului este un ofițer superior în retragere.

BORIS MARIAN

Revista „Perspectiva“ - zece ani de la apariție

Revista „Perspectiva“ (nr. 41/februarie 2007), din Nazaret Ilit, a ajuns în al zecelea an de apariție, cu un colectiv de harnici și dăruți redactori: Itzhak Moshe, Iosefina Sara (cândva, redactor la „Revista Culturii Mozaic“), Milu Bachman, Milu David ș.a. Într-un format atrăgător, revista înserează o serie de articole interesante: Nazaret Ilit împlineste 50 de ani de existență, ca așezare nouă, lângă vechiul Nazaret, inițiativa aparținând premierului Ben Gurion. Azi, orașul se poate mândri cu diverse așezăminte de cultură și învățământ. Revista ia atitudine față de unele articole ale lui Teșu Solomovici, publicate în „Ziua“, ca și față de implicarea sa în „scandalul cimitirelor“. M. David scrie despre Iolanda Balazs-Soter, care a fost aleasă președinte de onoare al Asociației Antifasciștilor din România. Un alt articol se referă la fostul Șef Rabin dr. Moses Rosen, prezentat într-o falsă lumină în „Raportul Tismăneanu“. Multe alte știri și informații din lume și de interes local. Felicitări „Perspectivei“, salutări doamnei Sara, cu care am colaborat cândva. (B.M.M.)